Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Päiväys/Datum
18.3.2025
Dnro/Dnr
TRAFICOM/125847/03.03.01/2025
Viite/Referens

Lausunto kansalaisaloitteeseen KAA 7/2004 vp Yle kuriin nyt!

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta lausuntoa kansalaisaloitteesta KAA 7/2024 vp otsikolla Yle kuriin nyt! Aloitteessa vaaditaan, että Yleisradio osallistuu tiukempiin taloudellisiin sopeutumistoimiin ja sen lakisääteiset tehtävät rajataan tarkemmin vastaamaan kansalaisten tahtoa ja yhteiskunnan tarpeita. Ylen tulisi keskittyä tärkeimpiin ydintehtäviinsä kuten kriisiajan viestintään. Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa kunnioittaen seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäviraston Yleisradiota koskevat valvontatehtävät

Liikenne- ja viestintäviraston Yleisradiota koskevat valvontatehtävät on määritelty Yleisradio Oy:stä annetun lain (jäljempänä myös "Yle-laki") 12 a §:ssä. Sen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto valvoo lain 7a, 8, 8a ja 12 §:n noudattamista sekä sitä, että käytössä ei ole alihinnoittelua eikä ristikkäistukia.

Liikenne- ja viestintäviraston Yleen kohdistaman taloudellisen valvonnan rooli on käytännössä hyvin rajallinen viraston valvonnan kohdistuessa ainoastaan Ylen harjoittamaan kaupalliseen toimintaan, jonka osuus koko yhtiön toiminnasta on erittäin pieni. Viraston tehtävät rajautuvat siten suppealle, tarkasti rajatulle alueelle. Valvonnan piiriin kuuluu varmistaa, että Yle eriyttää muun toiminnan julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnasta. Tämä tarkoittaa kaupallisen toiminnan sekä verkkopalvelun tuloslaskelmien ja taseiden laatimista eriytettynä koko yhtiön kokonaisuudesta.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin kuuluu myös valvoa, että Yleisradio noudattaa mainonnan kieltoa ja sponsoroidun ohjelman tuottamisen kieltoa. Myös laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014) sisältää Ylen televisiotoimintaa koskevia säännöksiä, jotka koskevat mm. ohjelmiston eurooppalaisuusastetta sekä ohjelmistojen saattamista näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Liikenne- ja viestintävirasto valvoo myös näiden säännösten noudattamista. Liikenne- ja viestintävirasto ei arvioi julkisen palvelun sisältöä tai Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n mukaisen julkisen palvelun tehtävän toteutumista, mikä kuuluu Yleisradion hallintoneuvoston toimivaltaan.

Yleisradion on Yleisradio Oy:stä annetun lain 12 b §:n mukaisesti annettava vuosittain huhtikuun loppuun mennessä Liikenne- ja viestintävirastolle kertomus edellisen kalenterivuoden aikana tarjotusta palvelusta. Kertomuksessa on esitettävä tiedot, jotka ovat tarpeen Liikenne- ja viestintäviraston televisio- ja radiotoiminnan

valvontatehtävässä. Yhtiön on lisäksi toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle vuosittain samassa yhteydessä tilinpäätöksensä, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunto eriyttämislaskelmista. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava valtioneuvostolle lausuntonsa kertomuksen ja tilinpäätösasiakirjojen perusteella syyskuun loppuun mennessä.

Yle-lain muutos

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee parhaillaan Yle-lain muuttamista ja esitysluonnos on vastikään ollut lausuttavana. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että lakiin lisätään Yleisradion toiminnan ja talouden avoimuutta koskevat säännökset, täsmennetään Yleisradion huoltovarmuuteen liittyvää tehtävää sekä joustavoitetaan Yleisradion hallintoneuvoston jäsenmäärää. Muutokset perustuvat parlamentaarisen Yle-työryhmän 12.9.2024 julkaistuun mietintöön. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi EU:n medianvapausasetuksen edellyttämät Yleisradion toimituksellisesta päätöksenteosta vastaavien johtohenkilöiden valintaa ja erottamista koskevat perusteet ja menettelyt. Esitys ei vaikuta Liikenne- ja viestintäviraston nykyisiin Yle-lain mukaisiin valvontatehtäviin ja velvoitteisiin.

Avoimuutta koskevat säännökset

Esityksen mukaisesti Yle-lakiin lisättäisiin Yleisradiolle velvoite edistää toimintansa ja taloutensa avoimuutta julkaisemalla tietoja yhtiön toiminnasta ja varojen käytöstä esimerkiksi verkkosivuillaan kansalaisten ja sidosryhmien saataville. Ehdotuksen mukaan Yleisradion hallintoneuvoston tehtävänä olisi valvoa, että julkisen palvelun toteuttamiseen osoitetut varat käytetään avoimesti ja tehokkaasti. Hallintoneuvosto raportoisi julkisten varojen käytön avoimuuteen ja tehokkuuteen liittyvästä valvonnastaan osana eduskunnalle annettavaa vuosikertomusta.

Varautumiseen liittyvät tehtävät

Yle-lakiin lisättäisiin varautumisesta televisio- ja radiotoiminnan lisäksi myös muun tiedonvälityksen hoitamiseen poikkeusoloissa. Muutos laajentaisi Ylen varautumisvelvoitteen koskemaan myös muuta tiedonvälitystä, kuin pelkkää televisio- ja radiotoimintaa ja kattamaan esimerkiksi tekstimuotoisen sisällön sekä mahdolliset uudet tulevaisuuden jakelukanavat.

Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan yllä mainitut Yle-lakiin esitetyt muutokset edistävät osaltaan kansalaisaloitteessa esiin tuotuja huolia liittyen muun muassa Ylen varojen käyttöön ja kriisiajan viestintään.

Suvi Toppari

osastopäällikkö

Päivi-Maria Virta

johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 18.3.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.